

Šansai autentiškam ir į aplinką bei kultūrą orientuotam turizmui Trakuose

...šimtmečiai prieš mus, šimtmečiai po mūsų...

Gintaras Abaravičius
Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija
2013-05-15, Trakai

...Ir vieną kartą didysis kunigaikštis Gediminas išjojo iš savo sostinės Kernavės medžioti už penkių mylių, už Neries, ir rado girioje gražų kalną, apsuptą ąžuolynų ir lygumų. Ir jam labai patiko, ir jis apsigyveno tenai, ir įkūrė miestą ir davė jam Trakų vardą, - tenai, kur buvo Senieji Trakai, ir iš Kernavės perkėlė savo sostinę į Trakus...

Bychovco kronika, XVI a. 3 dešimt.

Kęstutis, viešpataudamas Trakuose ir Žemaičiuose, išgirdo [esant] Palangoje mergelę, vardu Birutę, kuri pagonišku papročiu pasižadėjusi savo dievams išsaugoti skaistybę ir pati buvo žmonių garbinama kaip dievaitė.

Nuvyko [tenai] pats didysis kunigaikštis Kęstutis, ir patiko didžiajam kunigaikščiui mergaitė, nes buvo labai graži ir protinga. Ir prašė ją, kad būtų jo žmona. Ir ji nenorėjo sutikti, ir atsisakė, nes esanti pasižadėjusi savo dievams išsaugoti skaistybę iki mirties. Ir kunigaikštis Kęstutis jėga paėmė ją iš tos vietos, ir su didžia pagarba palydėjo ją į savo sostinę, į Trakus, ir sukvietęs savo brolius iškėlė su savo broliais dideles vestuves ir paėmė tą mergelę Birutę sau žmona.

Jodinėjančiam už mylios nuo Trakų kunigaikščiui Kęstučiui labai patiko vietovė tarp ežerų, ir jis ten apsigyveno ir įkūrė miestą ir praminė jį Naujaisiais Trakais, o savo sostinę iš Senųjų Trakų perkėlė į Naujuosius.

Ogi sūnus Vytautas gimė Senuosiuose Trakuose.

Bychovco kronika, XVI a. 3 dešimt.

Žiliberas de Lanua, 1413-1414 m.

...pasiekiau vieną labai didelį Lietuvos miestą, vadinamą Trakais, skurdžiai apstatytą vien tik mediniais namais ir visai neaptvertą. Yra ten dvi pilys, kurių viena labai sena medinė, apsupta pylimu iš rąstų ir velėnų. Senoji pilis stovi kitoje ežero pusėje, atviroje vietoje. Antra pilis stovi vidury kito ežero, per patrankos šūvio atstumą nuo senosios. Ji yra visai nauja, pastatyta iš plytų prancūzų pavyzdžiu.

Trakų mieste ir aplinkiniuose kaimuose labai daug totorių, kurie gyvena giminėmis, yra tikri saracėnai, visai nežinantys Jėzaus Kristaus tikėjimo, ir turi savo atskirą kalbą, vadinamą totorių. Tame mieste gyvena vokiečių, lietuvių, rusų ir labai daug žydų. Kiekviena tų genčių turi savo atskirą kalbą.

Vytautas nebeturėdamas vilties karūna Lietuvos apsimauti, kuo didžiau nukūdėjo, vienok pražilęs, 80 metų turėdamas, dar gerą darė savo neprieteliams, kaipogi, kėlęs iš lovos, lydėjo Jogailą, grįžtant į Lenkus, bet jodamas iš Vilniaus į Trakus nuo žirgo nukrito ir ant žmonos rankų nusivežino į Trakus, ir tenai pirma su aukščiausiuoju Dievu, paskui su Jogaila ant rankų žmonos Julijonos Augmantaitės, kunigaikštytės Alšėnų, 27 dienoj spalio mėnesio metuose 1430 su šiuo svietu persiskyrė.

Simonas Daukantas, 1850

A scenic landscape photograph showing a grassy hill in the foreground. In the background, a church with a red-tiled roof and a spire is visible through the branches of tall pine trees. The sky is blue with some light clouds.

*Paskutinis jau mums beliko darbas:
Eit aukštais miškais, ežerų pakrantėm
Klaidžioti šviesiom, kalnelius įveikt,
Giedant iš lėto.*

*Nebaigėm giedot; štai išnyra Trakų
Bokštai ir kalva, mylima Mergelės
Miesto vidury pasirodo aukštas
Bokštas bažnyčios.*

Motiejus Kazimieras Sarbievijus, 1622

*O Motina, kuri protėvių
sostinėje pasirinkai savo
sostą, ugdyk mūsų žemėje ir
širdyse savo Sūnaus
karalystę. Valdyk mus
taikoje, stiprink mus
priespaudoje, guosk
nelaimėse. Būk mūsų kraštui
maloninga Valdovė, kaip esi
buvusi šimtmečiais. Tegu
tavo garbės vainiką nūnai
praturtina nekaltumo ir
meilės perlai, išaugę iš mūsų
jaunimo širdžių ir mūsų
tautos tikėjimo. Amen.*

*Trakų Švč. M. Marijos,
Lietuvos globėjos malda*

Vincentas Smakauskas, 1822

Atvykę į vietą, didžiai nustebome, kad tasai senove pagarsėjęs nuošalys yra toks užkampis. Juk čia kadaise bemedžiodamas kunigaikštis Gediminas taip susižavėjo šiuo kampeliu, jog pastatė pilį, apkasė ją grioviu, pylimais ir pavadino Trakais. Čia dar visai neseniai buvo visiškai sunaikinti pagoniškos koplyčios pėdsakai, o dabar stovi tik viena pasvirusi karčema ir keletas sulinkusių trobelių. Nedidelė bažnytelė, mūryta iš plytų, švari ir sutvarkyta, - vienintelis šio užkampio paminklas ir puošmena. Viduje, ant kairės sienos prie įėjimo į zakristiją kabo Vytauto portretas visu ūgiu, o po juo lotyniškas užrašas liudija, kad Vytautas fundavo šią šventovę.

Pabundame vos išaušus prie Senujų Trakų. Dešinėje priešais mus ant aukštos kalvos tarp plačių daržų didelis vienuolynas ir bažnyčia – tai jau ne bažnyčia, ne vienuolynas, o sandėlis, kuriame laikoma karo amunicija.

Teodoras Triplinas, 1856 m.

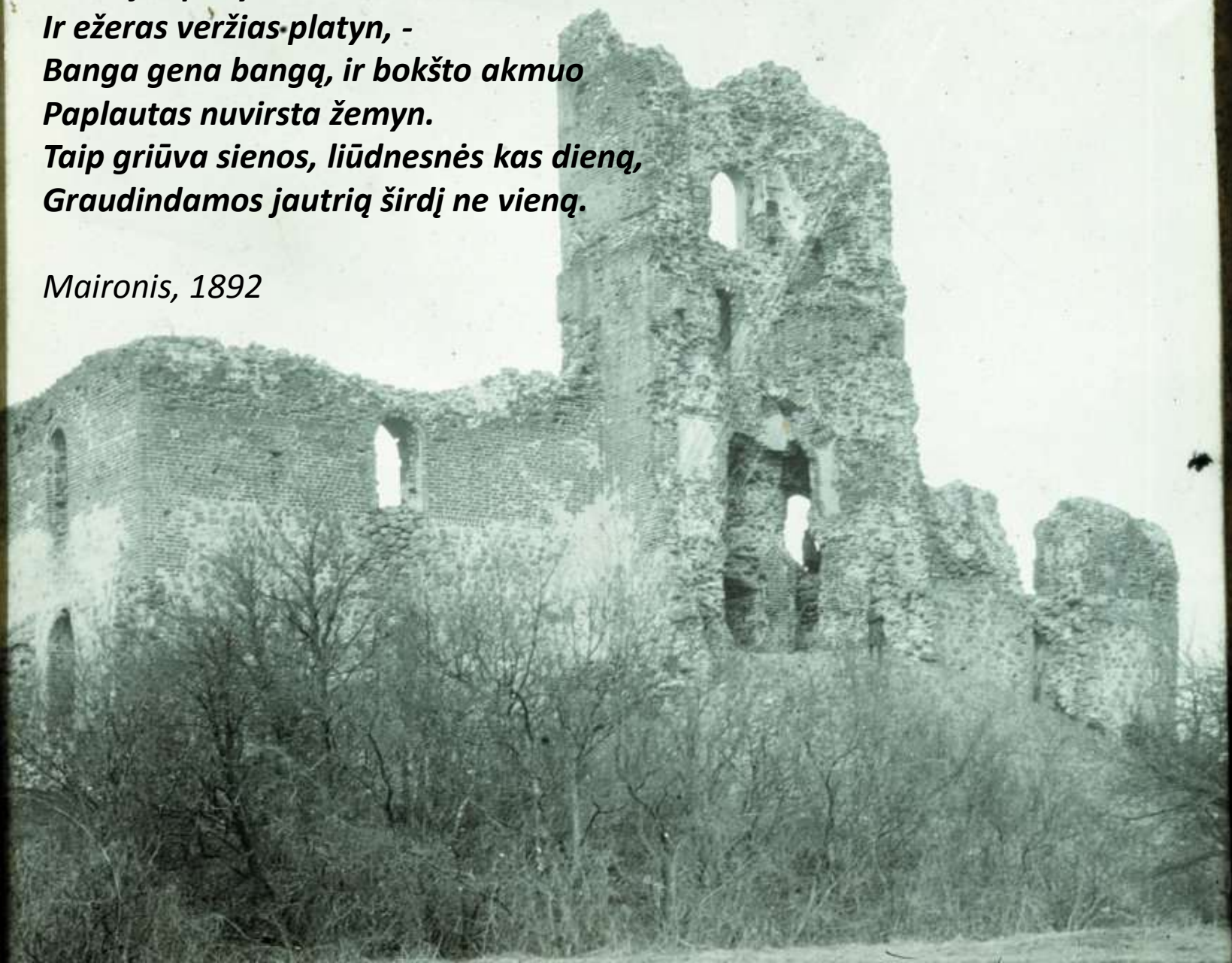
Vaizdingas ežeras supa seną tapybišką miestą. Pirmas įspūdis, kurį pajutome, kai žiūrėjome pro vėsaus ir virš vandens mirgančio oro prizmę, buvo sielvartinga ir šventvagiška mintis: „Kodėl gi Trakai nėra kur nors Anglijoje, Škotijoje ar Šveicarijoje?“ Minios žmonių ateitų kasdien pasižiūrėti jų grožybių. Tūkstančius jų aprašymų rastume kelionių knygose ir romanuose. Tūkstančiai dailininkų iš visų pusių būtų juos nupiešę. Milijonais estampų būtų išnešiota po Europą jų garbė, kuri pagaliau pasiektų ir Lietuvą.

Vladislovas Sirokomle, 1857 m.

*Kai vējas pakyla ir drumzdžias vanduo,
Ir ežeras veržias platyn, -
Banga gena bangā, ir bokšto akmuo
Paplautas nuvirsta žemyn.
Taip griūva sienos, liūdnesnės kas dienā,
Graudindamos jautrią širdį ne vienā.*

Maironis, 1892

....Galvės ežeras įsiskverbė į žmonių gyvenimą ir tapo neatsiejama gimtinės dalimi, būtinu gyvybės elementu – kaip kasdienė duona, kaip malda. Ir nieko nuostabaus! Kam gimstant grojo vėjo fanfaros, braukydamos bangų stygas, ką anos bangos supo, tyliai šnabždėdamos krištelines dainas, vaivorykštės pasakas apie stebuklą stebuklus, apie užburtus lobius – tam ežeras tapo tokiu brangiu, tokiu neišpasakytai mylimu, nepakeičiamu kasdieniniame gyvenime – lyg motina, lyg mylimoji!

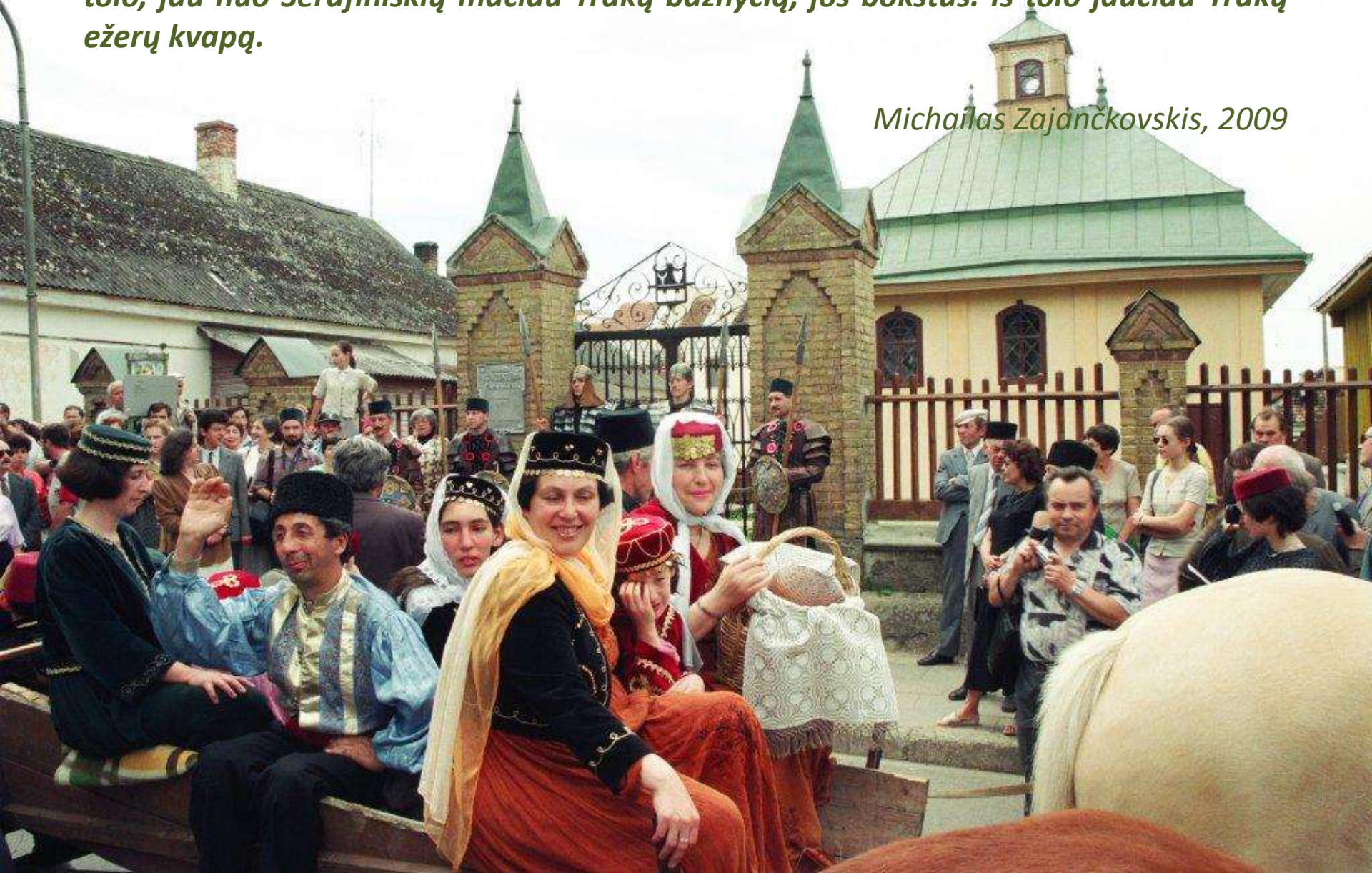
Nuostabi ta Trakų jūra ir tie jos krantai!

Vandalinas Šukevičius, 1908

Mano protėviai per amžius gyveno Trakuose, čia gimė, čia gyveno, čia palaidoti. Man šis miestas yra brangus. Kada aš į Trakus atvažiuodavau Lentvario plentu, iš tolo, jau nuo Serafiniškių mačiau Trakų bažnyčią, jos bokštus. Iš tolo jaučiau Trakų ežerų kvapą.

Michailas Zajančkovskis, 2009

*Miestelis dėl tariamai didelio nuotolio buvo
retai lankomas, ir daugelis vilniečių net
neįtarė, kad vos už trisdešimties kilometrų
yra toks perlas. Trakų gyventojai po senovei
derlingose pakrantėse, įrėmintose puikių
ežerų, siaurose sąsmaukose augino
karaimiškus agurkus ir vieni, be vilniškių
kraštotyrininkų, gėrėjosi apylinkėmis*

Jan Bulhak, 1935

...buvau nuvykęs į Užtrakės ir Vokės dvarus. Vieni ir kiti rūmai tikrų dvaro buities muziejui. Nors Vokės rūmai gražesni, tačiau Užtrakės savo geografinė padėtimi turėtų gauti pirmenybę: Trakai, turėdami puikius ežerus, įspūdingus griuvėsius, orientališką karaimų muziejų ir istorijos gaubiami, bus svarbus turistinis centras. Būtent dėl šios aplinkybės šis miestas gausiai bus lankomas.

Povilas Karazija, 1940

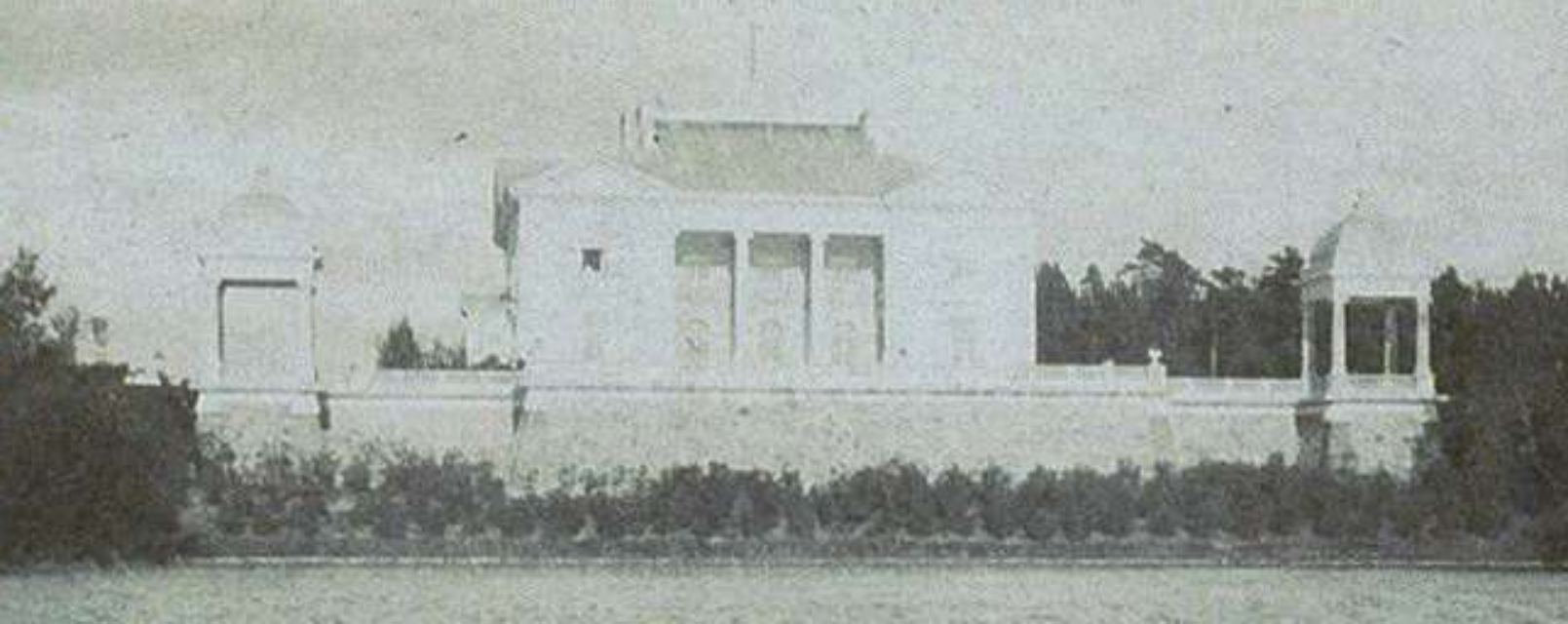

Isakas Nr. 19505-20931 dēl draustinio jkūrīmo...

Caras Nikolajus II, 1901-06-05

iki 1915

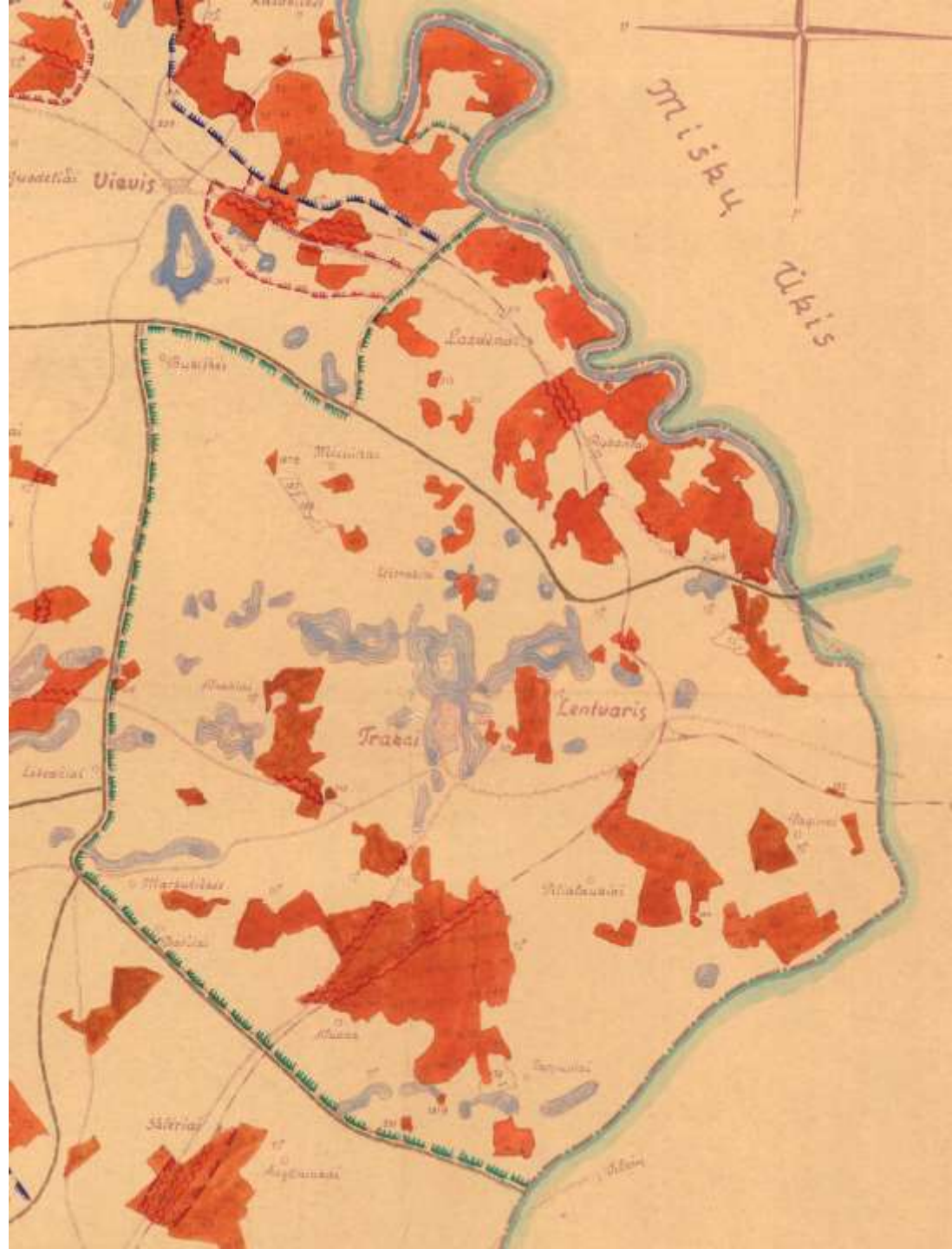

nuo 2011

Trakų valsčiaus Vykdomojo komiteto 1948-02-28 sprendimas dėl 10 kilometrų žaliosios zonos aplink Trakų miestą nustatymo

*Trakų vykdomojo komiteto
pirmininkas Isupov
ir sekretorius Korablikov*

***Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos
Ministrų Taryba
NUTARIMAS***

1960 rugsėjo 27 d. Nr. 517

***Dėl gamtinių draustinių įsteigimo Lietuvos
Tarybų Socialistinėje Respublikoje***

...Trakų landšaftinis draustinis

***Galvės, Akmenos, Lukos, Skaisčio,
Totoriškių ežerų apylinkės***

***Apsaugoti: a) vaizdingą gamtinį
kompleksą, susidedantį iš Galvės,
Akmenos, Lukos, Skaisčio, Totoriškių ir
kitų ežerų, pakrančių bei salų, iš vietovių,
surištų su Lietuvos istorija, o taip pat iš
kitų, gausiai turistų ir poilsiautojų
lankomų vietų; b) gyvūniją, būdingas
augalų bendrijas bei retuosius augalus ir
jų augimvietes...***

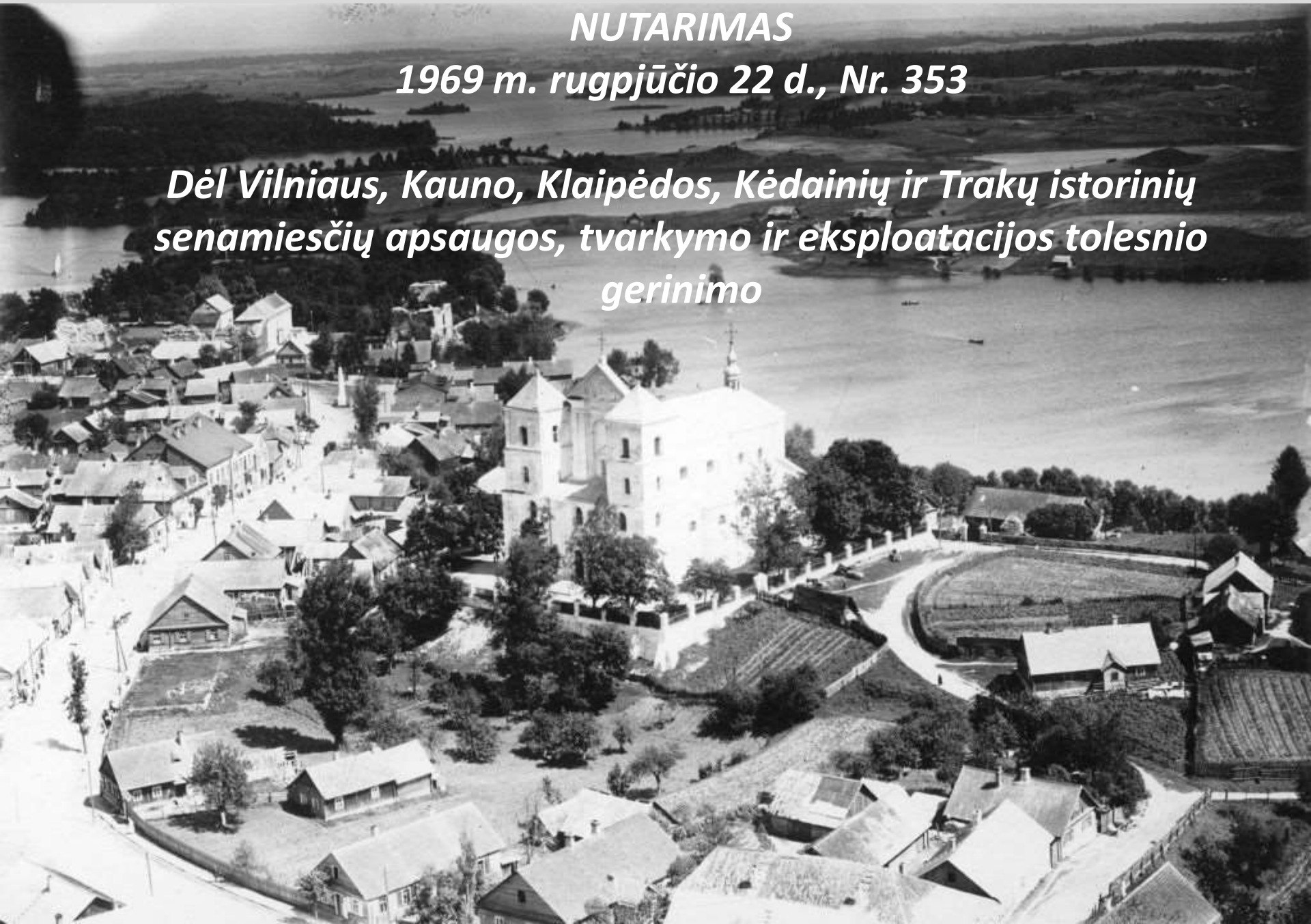

Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Ministrų Taryba

NUTARIMAS

1969 m. rugpjūčio 22 d., Nr. 353

***Dėl Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Kėdainių ir Trakų istorinių
senamiesčių apsaugos, tvarkymo ir eksploatacijos tolesnio
gerinimo***

Kas pastaraisiais metais lankėsi Trakuose, negalėjo nepastebėti gana intensyvios statybos pusiasalio pietinėje dalyje. Ten buvo pastatytas naujas miestas, ėmė stigtį tuščių teritorijų tolesniam jo plėtimui pusiasalyje. Kur statyti Trakus, jei juos dar reikia plėsti? O gal apsiriboti tuo, kas pastatyta? Kaip elgtis, kad būtų išsaugotos dar likusios vertybės, gamta? Ką, kaip ir kodėl saugoti?

Algimantas Miškinis, 1987

Ar bereikia dar įrodinėti, jog Trakų miesto ir apymiesčio vertė - tai ežerai. Be jų visą, kas čia dabar yra, net unikalūs istorijos reliktai, pavirs eiliniaais elementais, truputį pagyvinančiais kraštovaizdžio įprastą pilkumą. Tad saugoti šią unikalią vietovę, naudotis ja, rūpintis jos ateitimi privalome, nepamiršdami svarbiausios vertybės - ežeryno. Projektuose, numatančiuose urbanistinę vietovės perspektyvą (kas gali tuo būtinumu abejoti), visa pradėti reikia nuo šios konstantos.

Česlovas Kudaba, 1987

1991-04-23 įkurtas Trakų istorinis nacionalinis parkas

Ypatingo grožio Trakų istorinio nacionalinio parko kraštovaizdis iš dalies yra natūralus, iš dalies suformuotas.

Jis apima 8,2 tūkst. ha teritoriją, kurią jungia daugiau kaip 32 ežerų (1,4 tūkst. ha) sistema.

Numatyta:

54 km dviračių takai
5 km pažintiniai takai

4 paplūdimiai 950-1150 žmonių

15 poilsio įstaigų
1849 nakvynės vietų vasarą
1156 nakvynės vietų žiemą

*Gęsta šviesos, blanksta spalvos,
vanduo prie valtės šono
grėsmingai raibuliuoja rašalo
juodumu...*

*Tada jau greičiau iriamės į
krantą ir išvažiuojame, sielose ir
akyse išsiveždami
nepamirštamą išgyvento grožio
vaizdą.*

Jan Bulhak, 1933

ora et labora

